

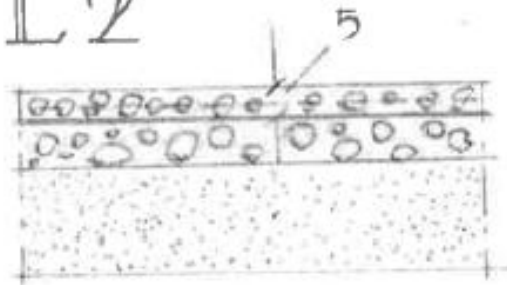
KOKKOLA



KARLEBY

SISÄILMAKÄSIKIRJA

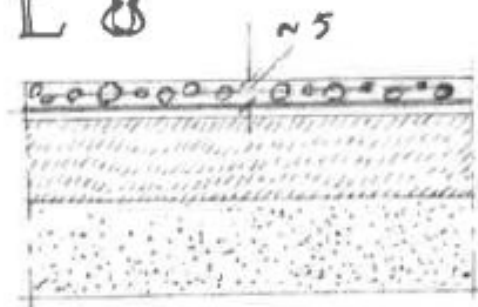
L 2



RÄKENNE:

HUONESELOSTUKSEN
TAI LATTIAPÄÄLLYSTEEN
VAATIMA PINTAKÄSITTELY
PINTABETONI (BRL 610)
KOSTEUSERISTYS
ALUSLAATTA ~ 8CM
20CM:N SORASTUS

L 8



RÄKENNE:

PINTABETONI (BRL 610)
KOSTEUSERISTYS
TÄRKEÄSTI
KEVYTSDRABETONI 10CM
 $\lambda \leq 0,20 \text{ W} \pm 0,6 \text{ TOR/M}^2$
20CM:N SORASTUS

Sisäilmäkäsikirjatyöryhmä
syyskuu 2018

Hyväksytty yhteistoimintaryhmä 27.9.2018 § 51

Kansilehden kuva: Donnerska, Kokkola

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	4
2 TOIMIJOIDEN TEHTÄVÄT JA VASTUUT	4
3 SISÄILMATYÖRYHMÄ	7
3.1 Sisäilmatyöryhmän kokoonpano	7
4 SISÄYMPÄRISTÖONGELMAN RATKAISUN PROSESSIKUVAUS	9
4.1 Haittailmoitus.....	9
4.2 Perustilaselvitys.....	11
4.2.1 Kohdekohtainen sisäilmatyöryhmä	12
4.3 Sisäympäristötutkimus	13
4.4 Korjausvaihe.....	14
4.5 Korjausten onnistumisen seurantavaihe	15
5 TIEDOTTAMINEN JA VIESTINTÄ	16

Liite 1. Sisäympäristöongelman ratkaisun prosessikuvaus

Kuva 1. Kokkolan kaupungin sisäympäristöongelman ratkaisun prosessikaavio.

Kuva 2. Sisäympäristöhaitta-/ oirehavainnosta sisäympäristöhaittailmoitukseen.

Kuva 3. Perusselvityksen kulku

Kuva 4. Sisäympäristötutkimusvaihe

Kuva 5. Sisäilman laatuun vaikuttavien asioiden huomioiminen korjausvaiheessa ja korjausten onnistumisen seurantavaiheen tehtävät.

Kuva 6. Korjausten onnistumisen seurantavaihe

1 JOHDANTO

Tässä käsikirjassa kuvataan Kokkolan kaupungin käyttöön ottamat yhtenäiset toimintamallit sisäympäristöongelmien kokonaisvaltaiseen käsittelyyn, tutkimiseen ja ratkaisuun sekä ennaltaehkäisyyn kaikilla kiinteistöillään. Sisäilmaongelmien ratkaisu edellyttää moniammatillista yhteistyötä eri alojen asiantuntijoiden ja toimijoiden kesken. On tärkeää, että eri toimijatahot sitoutuvat toimimaan sovittujen menettelytapaohjeiden mukaisesti.

Tässä käsikirjassa esitetään prosessin eteneminen vaiheittain lähtien eri toimijoiden tehtävistä ja vastuista kulkien läpi sisäympäristöongelman ratkaisun prosessikuvauksen jokaisen vaiheen. Tässä menettelytapaohjeessa kerrotaan, miten Kokkolan kaupungin eri toimijoiden tulee menetellä, kun huomataan sisäilmaan liittyviä ongelmia. Oikea ja ajantasainen tieto esimiehillä, tiloista vastaavilla sekä muilla asianosaisilla edistää onnistuneen lopputuloksen saavuttamista. Kokkolan kaupunki pyrkii ratkaisemaan sisäilmakysymykset viipymättä ja asianmukaisesti. Kokkolan kaupunki tekee yhteistyötä alan parhaiden asiantuntijoiden kanssa.

Kaikki se aineisto, mikä tulee sisäilmaprosessin aikana esille tai ilmenee, on aina asianosaisille luottamuksellista tietoa, eikä sitä sellaisenaan jaeta sisäympäristöongelman ratkaisuprosessin ulkopuolisille tahoille; sitä vastoin tiedotus tilojen käyttäjien suuntaan hoidetaan aina ajantasaisesti tiedotussuunnitelman mukaisesti ja ajantasaiseen tiedottamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

2 TOIMIJOIDEN TEHTÄVÄT JA VASTUUT

Työnantaja on velvollinen huolehtimaan tarpeellisilla toimenpiteillä siitä, että työolot eivät aiheuta haittaa tai vaaraa työntekijöiden terveydelle ja turvallisuudelle. Työnantajan on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin havaittujen epäkohtien poistamiseksi. Toteutettujen toimenpiteiden vaikutusta työn turvallisuuteen ja terveellisyys tervyyteen tulee seurata. Seuraavana on käsitelty eri toimijoiden tehtäviä ja vastuita sisäilma-asioissa ja sisäympäristöongelmien ratkaisussa.

Työsuojeluorganisaation vastuu:

- Työsuojelun tehtävänä on seurata ja valvoa työtilojen turvallisuutta ja terveellisyttä.
- Työsuojelupäällikkö toimii sisäilmatyöryhmässä työnantajan edustajana tilojen terveellisyteen ja turvallisuuteen liittyvissä asioissa.
- Työsuojeluvaltuutettu toimii sisäilmatyöryhmässä työntekijöiden edustajana tilojen terveellisyteen ja turvallisuuteen liittyvissä asioissa.
- Työsuojeluhenkilöstö toimii sisäilmaongelmissa työturvallisuuden asiantuntijoina ja arvioi terveysriskien vaikutusta työturvallisuuteen ja osaltaan perehdyttää henkilöstöä huomioimaan työympäristön turvallisuuteen ja terveyteen vaikuttavat asiat.
- TS-valtuutetut ja –päällikkö osallistuvat sisäilmatyöryhmän ja kohdekohtaisten sisäilmatyöryhmien toimintaan.
- TS-valtuutetut ja –päällikkö edistävät tiedonkulkua tilan käyttäjille työsuojeluasioissa.
- Työsuojelupäällikkö vastaa vuoropuhelusta viranomaistahojen kanssa ja koordinoi viranomaistahoilta tulevia vaatimuksia ja vaatimusten täyttämistä sekä informoi näistä muita osapuolia.
- Työsuojelupäällikkö organisoii ja tilaa henkilöstön oirekyselyt työterveyslaitokselta (TTL).

Esimiehen vastuu:

- Vastaa oman toimivaltansa rajoissa siitä, että tilat ovat alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisessa käytössä, siistissä kunnossa ja henkilömäärältään oikein mitoitetut käytettyyn toimintaan.

- Ilmoittaa sisäilmahaitasta kaupunkitoimitiloille (Buildercom – sähköisen huoltokirjan kautta).
- Informoi tarvittaessa työterveyshuoltoa henkilöstön tilanteesta ja opastaa oireilevia työntekijöitä ottamaan yhteyttä työterveyshuoltoon.
- Vastaa yhteistoiminnasta työterveys- ja -turvallisuusorganisaatioiden kanssa.
- Edustaa työnantajaa, jolla on lakisääteinen vastuu työpaikan turvallisuudesta.
- Huolehtii, että työpaikan lakisääteiset tilakohtaiset toiminnan vaatimat riskinarvioinnit on tehty.

Kaupunkitoimitilojen vastuu (isännöitsijä ja omistajan edustaja):

- Vastaa kiinteistöjen taloteknisestä kunnossapidosta, tilojen tarkoituksenmukaisuudesta ja käytettävyydestä.
- Vastaa kiinteistöjen huollosta ja huoltosopimuksen mukaisista korjauksista huoltokirjan mukaisesti.
- Kiinteistön omistajan edustajana vastaa hallinnoimiensa tilojen siivouksesta ja puhtaanapidosta.
- Osallistuu sisäympäristöasioiden hoitoon talotekniikan kunnossapidon osalta.
- Hoitaa tiedonvälityksen tilan käyttäjien suuntaan sisäilmaryhmässä sovitulla tavalla sekä koostaa tarvittaessa yhteenvedon sähköiseen huoltokirjaan raportoiduista kohteista.
- Koordinoi väistötilojen hankkimista tarpeen ilmetessä yhdessä kyseessä olevan toimialan kanssa.
- Osallistuu sisäilmaongelmien ensivaiheen arviointiin ongelmatapauksissa.
- Vastaa oman tehtävänkuvansa mukaisesti rakennuksen sisäilmaolosuhteista talotekniikan antamissa puitteissa.

Kaupunkirakentamisen vastuu (rakentaja ja rakennuttaja sekä vastaa asiantuntijoiden palveluista):

- Vastaa korjaus- ja hankesuunnittelusta sekä rakentamisesta että rakennuttamisesta kaikissa kaupungin omistamissa kohteissa.
- Organisoii sekä vastaa todettujen sisäympäristöongelmien selvityksien perusteella laadittavista suunnitelmista ja korjaustoimenpiteistä.
- Tilaa tarvittavat tutkimukset, korjaussuunnittelun ja korjausten toteutuksen (vastaa urakan toteuttamisesta).
- Vastaa kiinteistön omistajan teettämien tutkimustulosten ja kiinteistön korjausasioiden tiedottamisesta rakentamisen osalta (käyttäen jäljempänä sovittuja tiedotuskanavia).

Sisäilma-asiantuntijoiden vastuu (organisaation ulkopuolinen taho):

- Tekee yhteistyötä kaupunkitoimitilojen ja kaupunkirakentamisen kanssa.
- Laatii tutkimussuunnitelman ja osallistuu selvitysten toteutukseen sekä ongelman määrittelyyn ulkopuolisen asiantuntijan roolissa.
- Tekee ehdotuksia sisäympäristön laadun parantamiseen liittyvistä toimenpiteistä ja niiden suuntaamisesta.
- Varmistaa suunnittelu- ja työmaakokouksissa sisäilmanlaadun tavoitetasojen jalkauttamisesta (suunnittelija, urakoitsijat, rakennuttajat).
- Osallistuu tarvittaessa työryhmässä viestintä-, seuranta- ja jälkihoitosuunnitelmien laadintaan.
- Tekee sisäilmakorjausten jälkeen kohteelle laaditun seurantaohjelman mukaiset seurantamittaukset ja selvitykset.
- Sisäilmatutkija ei ota kantaa terveydellisiin kysymyksiin, se on terveydenalan ammattilaisten tehtävä.
- Osallistuu erikseen pyydettyä tiedotustilaisuuksiin tutkimustulosten tiedottamisen osalta.

Kaupungin toimialat:

- Toimivat työryhmässä asiakkaidensa edustajana tilojen terveellisyyteen ja turvallisuuteen liittyvissä asioissa.
- Toimiala organisoii ja tilaa asiakaskyselyt sisäilmatyöryhmän esityksen perusteella Terveyden ja hyvinvoinninlaitokselta (THL). Toimialat vastaavat omista kustannuksista.

Työterveyshuollon vastuu:

- Toimii asiantuntijana hyvinvointiin ja terveyteen liittyvissä kysymyksissä.
- Tuottaa ryhmätasoisia tietoja työntekijöiden terveydentilasta ja oireilusta (vaitiolovelvollisuuden rajoissa).
- Vastaa suunnitelluista suunnatuista työpaikkaselvityksistä.
- Arvioi oireiden ja havaintojen perusteella oirekyselyn tarvetta.
- Osallistuu työryhmässä ongelman määrittelyyn ja terveydellisen riskin arviointiin.
- Osallistuu sisäilmatyöryhmän toimintaan.

Terveydensuojeluviranomaisen vastuu (terveysvalvonta):

- Tehtävänä on terveydensuojelulaissa määriteltyjen toimintojen osalta kiinteistöjen terveydellisten olojen valvonta ja antaa tarvittaessa velvoittavia viranomaismääräyksiä mahdollisia terveyshaittoja aiheuttavien epäkohtien tutkimiseksi, korjaamiseksi ja poistamiseksi.
- Suorittaa tarkastuksia ja näytteenottoja valvontakohteissa ja antaa tarvittaessa määräyksiä terveyshaitan poistamiseksi.

Työsuojeluviranomaisen vastuu (AVI):

- Valvoo, että työnantaja huolehtii siitä, ettei työympäristössä ole sellaisia tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa työntekijälle terveyshaittoja.
- Antaa tarvittaessa velvoittavia viranomaismääräyksiä mahdollisia terveyshaittoja aiheuttavien epäkohtien korjaamiseksi ja poistamiseksi.

Viestinnän vastuu:

- Vastaa Kokkolan kaupungin julkisesta tiedottamisesta viestinnän ohjeiden mukaisesti.

Kaupunginjohdon vastuu:

- Arvioi ja valmistelee sisäilmatyöryhmän esittämät asiat päätöksentekoa varten.

3 SISÄILMATYÖRYHMÄ

Sisäilmatyöryhmä kootaan Kokkolan kaupungin eri toimijoista ja moniammatillisesta asiantuntijajoukosta. Sisäilmatyöryhmän tehtävä on olla monialaisen yhteistyön foorumi. Se toimii ongelman käsittely- ja ratkaisuprosessin organisoijana ja toteuttajana. Ryhmällä on päätösvaltaa siinä suhteessa kuin sen yksittäiset jäsenet sitä omaavat omien tehtäviensä kautta ja lisäksi mitä tämän ohjeen kautta on työryhmälle tehtäväksi delegoitu. Sisäilmatyöryhmän tehtävänä on tuoda monialaista osaamista sisäilmasto-ongelman selvittämiseen ja parantaa vuorovaikutusta eri toimijoiden välillä sekä lisätä tilan käyttäjien luottamusta ongelman ratkaisemiseen. Johdon mukanaolo sisäilmaryhmässä on tärkeää sen resurssien ja toimintaedellytysten turvaamiseksi. Sisäilmatyöryhmän kokouksiin kutsutaan myös kaupungin viestinnän asiantuntija, kun käsittelyssä on erityistä tiedotusta edellyttäviä asioita.

Sisäilmatyöryhmän pääasiallisina tehtävinä on:

- koota yhteen eri asiantuntijatahojen tiedot sisäilmakohteista ja tehdä tiivistä yhteistyötä koko ongelman käsittelyprosessin ajan.
- ennakoida sisäilmaolosuhteiden kannalta tarpeellisia rakennusten kuntoon ja muihin työolosuhteisiin liittyviä tutkimuksia ja selvityksiä kaupungin kohteissa.
- valvoa sisäilman laatuun liittyvien tutkimusten ja korjauksille asetettujen tavoitteiden toteutumista.
- huolehtia seurantavaiheen tiedottamisesta.
- tukea ja organisoida sisäilmatoimintaan osallistuvien tahojen osaamisen kehittämistä esim. hankkimalla tietoa alan koulutustarjonnasta, järjestämällä opastus- ja neuvontatilaisuuksia vaihtuville henkilöstö- ja opiskelijaryhmille jne.
- laajoissa ja vaikeissa sisäympäristöongelmatilanteissa sisäilmatyöryhmä tukee ja hallinnoi kohdekohtaisen työryhmän toimintaa.
- kertoa laajemmin sisäympäristöongelmista sekä kiinteistön omistajan toimintatavasta sisäympäristöongelmien käsittelyssä.

Sisäilmatyöryhmä vastaa:

- vuosittain sisäilmaongelmien määrän ja niiden vakavuuden seurannasta ja arvioinnista.
- tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuuden ja korjausten onnistumisen seurannasta ja arvioinnista.
- asiantuntijoiden näkemyksen esittämisestä kiinteistöjen ylläpitoon, kehittämiseen ja rakennusten kunnonennakointiin liittyen.
- yleisten sisäilmaongelmiin liittyvien toimintaohjeiden laatimisesta.
- kohdekohtaisen, reaaliaikaisen ja kaikkien toimijoiden käytettävissä olevan dokumentoinnin kehittämisestä.
- korjaustarvemäärittelyissä tarvittaessa sisäisten tai ulkoisten lausuntojen pyytämisestä.
- kohdekohtaisen sisäilmatyöryhmän perustamisesta ja jäsenten nimeämisestä.
- vastuuhenkilöiden nimeämisestä eri sisäilmaongelmista johtuviin tehtäviin (esim. ulkoinen viestintä, sisäinen viestintä).
- tilamuutos- ja väistötilatarvekeskusteluun osallistumisesta.

3.1 Sisäilmatyöryhmän kokoonpano

Sisäilmatyöryhmän kokoonpanoon tulee kuulua seuraavat toimijat:

- työsuojelupäällikkö tai vastaava taho (puheenjohtaja)
- kiinteistön omistajan edustaja
- kaupunkitoimitilojen ja kaupunkirakentamisen edustajat
- toimialojen edustajat (esimies ja työntekijä)
- työterveyshuolto, työterveyslääkäri ja työterveyshoitaja
- työsuojeluvalltuudet

- terveysvalvonnan edustaja(t)
- kutsuttaessa hankkeelle nimetty vastaava sisäilma-asiantuntija
- kutsuttaessa muut asiantuntijat tarvittaessa (sisäilmakorjausten vastuullinen asiantuntija, talotekniikka-asiantuntija).

Sisäilmatyöryhmän sihteereinä toimivat työsuojeluvaltuutetut kukin vuorollaan. Sisäilmatyöryhmälle tulevat asiat toimitetaan esittelyteksteineen sihteerille. Asialistalla olevat asiat kokouksessa esittelee se taho, joka asian on esittelyteksteineen sihteerille toimittanut.

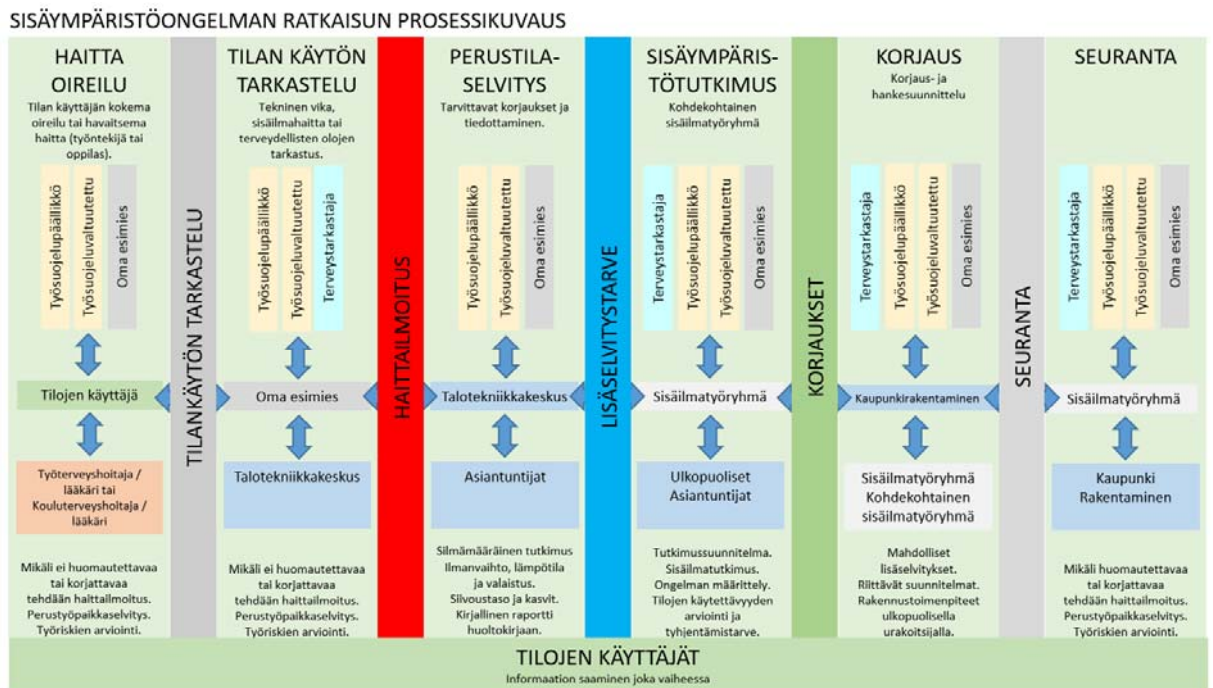
4 SISÄYMPÄRISTÖONGELMAN RATKAISUN PROSESSIKUVAUS

Sisäilmaongelmien selvittäminen vie usein aikaa viikoista kuukausiin, jopa vuosiin. Yhdenmukainen toimintatapa sisäilmaongelmien selvittämisessä ja ajantasainen tiedonkulku eri osapuolten välillä edesauttavat toimintamallin kehittymistä ja ratkaisuprosessin läpimenoaika.

Sisäympäristöongelman ratkaisun prosessi käynnistyy yleensä tilan käyttäjän kokeman haitan tai oireilun perusteella. Tämä johtaa tilojen käytön ja toiminnan kriittiseen tarkasteluun. Mikäli nämä ovat kunnossa, tilasta voidaan tehdä haittailmoitus. Haittailmoitus puolestaan johtaa tekniseen perusselvitykseen. Mikäli tämän jälkeen todetaan laajempien tutkimusten ja selvitysten tarve, käynnistetään sisäympäristötutkimukset. Tutkimusvaiheen päätyttyä yleensä käynnistyy korjaussuunnittelu, purkuja ja korjaustöiden jälkeen tilat otetaan käyttöön. Korjausten onnistumista seurataan laaditun seurantasuunnitelman mukaisesti useammankin vuoden ajan.

Aika, joka kuluu haittailmoituksesta korjattujen tilojen käyttöönottoon, riippuu luonnollisesti tutkittavan ja korjattavan alueen sekä toimenpiteiden laajuudesta.

Sisäympäristöongelmien selvitysten prosessimainen läpivienti edellyttää, että eri toimijoiden roolit ja vastuut ovat kaikkien tiedossa. Prosessikuvaus on liitteenä 1.



Kuva 1. Kokkolan kaupungin sisäympäristöongelman ratkaisun prosessikaavio.

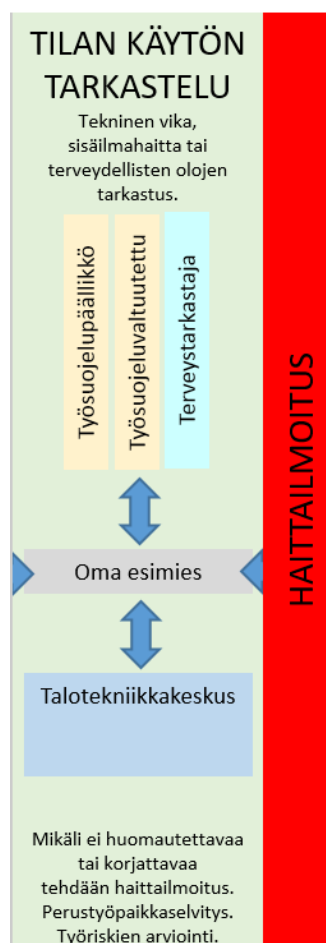
4.1 Haittailmoitus

Tarpeellista on erottaa toisistaan tekninen vika ja sisäilmaan liittyvä haitta, koska niiden ilmoitusmenettelyt poikkeavat toisistaan, ja tässä kuvattu toimintamalli liittyy nimenomaan sisäympäristöongelmien käsittelyyn.

Normaalitilanteissa huolto- ja kunnossapitoon kuuluvat tekniset viat (ts. viat, jotka pystytään selkeästi kohdentamaan) hoidetaan kaupunkitoimitilojen sekä toimivan talotekniikkakeskuksen toimesta. Ilmoitukset tehdään normaalin vikailmoituskäytännön mukaisesti Buildercom –sähköiseen huoltokirjajärjestelmään. Äkillisissä tai laajoissa vesivuoto- tms. tapauksissa otetaan suoraan yhteyttä talotekniikkakeskukseen.

Sisäympäristöhaittaepäilyissä toimitaan seuraavasti - haittailmoitus (Kuva 2):

1. Sisäympäristöhaitan havaitsija ottaa ensimmäisenä yhteyttä omaan esimieheen. Mikäli esimies ei pysty ongelmaa selvittämään talotekniikkakeskuksen kanssa, otetaan yhteyttä myös työsuojelupäällikköön tai/ja työsuojeluvaltuutettuun. Esimies ohjaa ottamaan yhteyttä myös työterveyteen.
2. Erityisesti erityistiloissa (esim. keittiöt, käsityöluokat, kemianopetustilat, siivous) koettujen haittojen osalta on tärkeää jo tässä vaiheessa huolehtia siitä, että työturvallisuuslain 738/2002 §10 mukainen työriskien arviointi on tehty ja ajan tasalla. Selvitetään myös tilojen käytön asianmukaisuus (esim. tilojen käyttäjämäärä ym.).
3. Jos tilojen käyttäjällä esiintyy sisäympäristöön liittyvää oireilua, tulee hänen olla yhteydessä myös omaan työterveyshoitajaan tai työterveyslääkäriin.
4. Työsuojelupäällikkö tai työsuojeluvaltuutettu ja haitan havaitsija tarkastelevat yhdessä tilan käyttöä. Jos tässä ei ole huomautettavaa, siirrytään haittailmoituksen tekoon sähköisen huoltokirja järjestelmän kautta. Työriskien arviointi ja siihen liittyvät dokumentit liitetään haittailmoitukseen ja toimitetaan myös työterveyshuoltoon terveydellisten riskien arvioimiseksi. Sähköisen huoltokirjan kautta tulevasta ilmoituksesta ilmoitetaan myös sisäilmatyöryhmälle.
5. Tässä vaiheessa tarkastetaan myös, että toimipisteessä on ajantasainen perustyöpaikkaselvitys sekä työriskien arviointi.



Kuva 2. Sisäympäristöhaitta-/ oirehavainnosta sisäympäristöhaittailmoitukseen.

4.2 Perustilaselvitys

Sähköisesti tehty haittailmoitus ohjautuu talotekniikkakeskukselle kaupunkitoimitiloille, joka käynnistää tiloja koskevan teknisen perusselvityksen yhteistyössä tarvitsemiensa toimijoiden kanssa (kuva 3). Tavoitteena on, että tarkastuskäynti tehdään 2 työpäivän kuluessa ilmoituksesta.

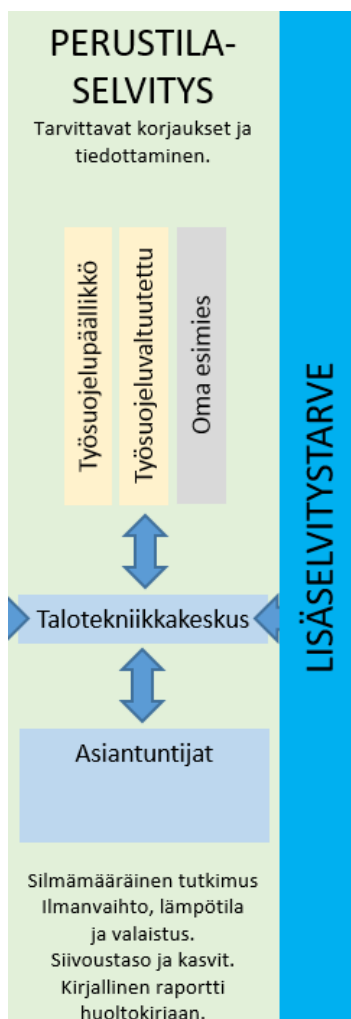
Kaupunkitoimitilojen perusselvitykseen kuuluvat seuraavat asiakokonaisuudet:

- kohde tutkitaan silmämääräisesti, kosteusvauriot yms.
- tarkistetaan mm. ilmanvaihto, lämpötila ja valaistus.
- tarkistetaan mm. kohteen siivoustaso ja viherkasvit.
- tiloissa työskentelevien haastattelu, havainnot.
- käynnistä laaditaan kirjallinen raportti, joka tallennetaan sähköiseen huoltokirjaan.

Tieto selvitysten tuloksista toimitetaan kaupunkiympäristölle, kyseessä olevalla toimialalla sekä työsuojelupäällikölle ja työsuojeluvaltuutetulle, jotka käsittelevät asian. Esimies hoitaa tiedottamisen haitan aiheuttajasta ja sen poistamiseksi tehdyistä toimenpiteistä tilojen käyttäjille.

Jos korjattavaa löytyi, prosessi voi päättyä tähän kohtaan, kun korjaukset tehdään ja korjausten vaikutusta jäädään seuraamaan.

Jos korjaavien toimenpiteiden jälkeen haitat/oireet jatkuvat, tarvitaan uusi ilmoitus sähköiseen huoltokirjajärjestelmään prosessin jatkamiseksi sisäympäristötutkimusvaiheeseen.



Kuva 3. Perusselvityksen kulku

4.2.1 Kohdekohtainen sisäilmatyöryhmä

Jos ongelma ei ratkea edellä kuvatulla perusselvityksellä, sisäilmatyöryhmällä on mahdollisuus perustaa kohdekohtaisen sisäilmatyöryhmän, johon kuuluvat seuraavat toimijat:

- kiinteistön omistajan edustaja
- kaupunkitoimitilojen edustaja
- sisäilma-asiantuntija/-tutkija (tutkimusten vastuhenkilö)
- kaupunkirakentamisen ja kaupunkitoimitilojen edustaja ja talotekniikka-asiantuntija
- esimies
- henkilökunnan ja asiakkaiden edustaja
- työsuojelupäällikkö
- työsuojeluvastuu(t)
- työterveyshuollon edustajat
- terveysvalvonnan edustaja(t).

Kohdekohtaisen työryhmän toimenkuvaan kuuluvat seuraavat asiakokonaisuudet:

- tutustutaan kohteessa esiintyviin ongelmiin ja niiden taustoihin sekä selkiytetään eri osapuolten odotuksia ongelman ratkaisuprosessin kulusta.
- esittää sisäilmatyöryhmälle tarvittaessa oirekyselyn järjestämistä.
- informoida asiakas- ja käyttäjäryhmiä sen hetkisestä tilanteesta.
- tiedottaa sisäilmatyöryhmää esille tulevista asioista.

4.3 Sisäympäristötutkimus

Sisäympäristötutkimuksen tarve ilmenee pääsääntöisesti toistuvan käyttäjän tekemän sähköisen huoltokirjailmoituksen, kaupunkitoimitilojen tekemän kuntotarkastuksen, viranomaisten valvontapöytäkirjojen tai -kertomusten, kiinteistön kuntoa koskevan havainnon tai vahinkotapauksen kautta.

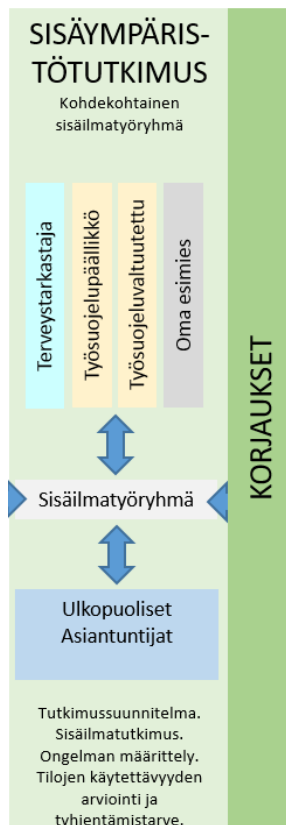
Sisäympäristötutkimuksen tarve arvioidaan ensin sisäilmatyöryhmässä, joka ottaa kantaa mahdollisen tutkimuksen laajuuteen sekä oirekyselyiden tarpeellisuuteen. Perustilaselvityksen ja sisäilmatyöryhmän käsittelyn jälkeen kaupunkirakentamisen vastuualue tilaa tutkimuksen ulkopuolisena toimeksiantona.

Laajoissa hankkeissa tutkimussuunnitelmaan otetaan kantaa sisäilmatyöryhmässä. Laajoissa hankkeissa korjausten suunnitteluvaiheessa asetetaan konkreettiset tavoitteet korjausprosessille, sisäympäristön laadulle sekä käyttäjien hyvinvoinnille. Asiantuntijalta on hyvä edellyttää edellä kuvatuissa konsultoivissa tehtävissä ensisijaisesti korkeakoulututkintoa sisäilmaston aihealueelta ja osaamista sisäilmasto-ongelman ratkaisun toimintamallista. Asiantuntijan lisäkoulutus voi muodostua rakennusterveysasiantuntijan tai muun sisäilma-aihealueen täydennyskoulutuksista, joiden sisällöt on määritelty asumisterveysasetuksessa (545/2015).

Jos tutkimuksia tehdään terveysuojeluviranomaisen aloitteesta, kuntotutkijan tulee täyttää TSL 49 §:n mukaiset vaatimukset (RTA –pätevyys).

Ulkopuolinen asiantuntija suorittaa tutkimukset ja selvitykset ongelman määrittelyä varten. Näiden perusteella sisäilmatyöryhmässä arvioidaan tilojen käytettävyys ja suoritetaan mahdollinen tyhjentämistarpeen arviointi.

Tyhjentämistarpeen ilmettyä toimialajohto selvittää mahdollisia väistötiloja. Muutto suunnitellaan, organisoidaan ja toteutetaan yhdessä kaupunkiympäristön ja kyseessä olevan toimialan kanssa.



Kuva 4. Sisäympäristötutkimusvaihe

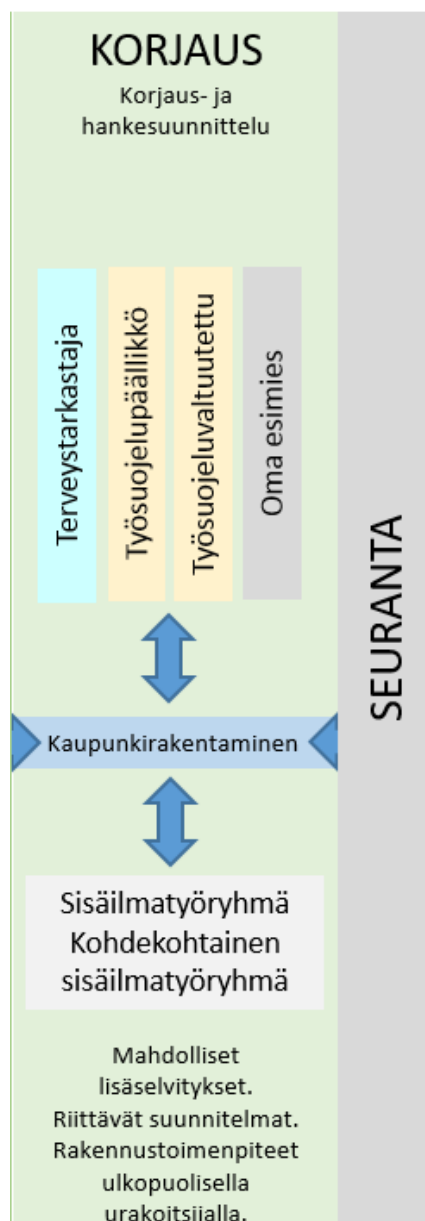
4.4 Korjausvaihe

Hankkeisiin liittyvistä rakennustoimenpiteistä vastaa kaupunkirakentaminen.

Korjaus- ja hankesuunnittelua varten on mahdollista, että joudutaan tekemään lisäselvityksiä. Korjaustyön suunnittelun etenemistä seurataan sisäilmatyöryhmässä. Korjausten tulee perustua riittäviin suunnitelmiin, joissa otetaan kantaa tulevaan käyttöikään.

Rakennustoimenpiteet suorittaa laajoissa hankkeissa kilpailutettu ulkopuolinen urakoitsija. Sisäilmasto-ongelmien ja rakennusten kosteusvaurioiden korjaamiseen liittyvissä rakennusluvan varaisissa muutos- ja korjaustöissä noudatetaan maankäyttö- ja rakennuslain päivitettyjä pätevyyskriteereitä (laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta 41/2014) ja valtioneuvoston asetuksessa esitettyjä kelpoisuusvaatimuksia korjaustyön suunnittelijoista.

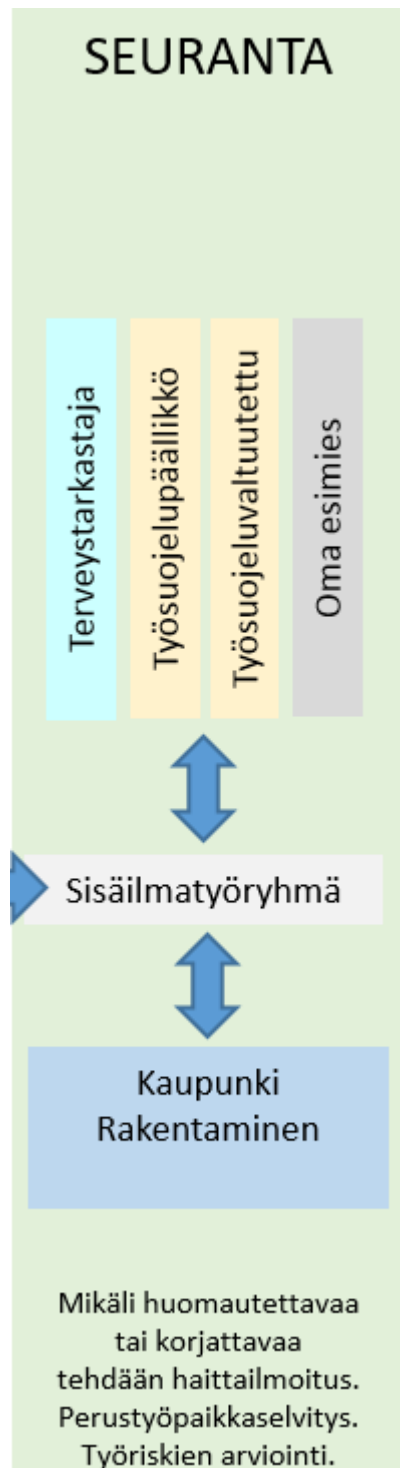
Rakennustoimenpiteiden etenemistä seurataan sisäilmatyöryhmässä.



Kuva 5. Sisäilman laatuun vaikuttavien asioiden huomioiminen korjausvaiheessa ja korjausten onnistumisen seurantavaiheen tehtävät.

4.5 Korjausten onnistumisen seurantavaihe

Rakennustoimenpiteiden jälkeen sisäilmatyöryhmä jatkaa kohteen seurantaa ja arvioi uuden oirekyselyn järjestämisen tarpeen.



Kuva 6. Korjausten onnistumisen seurantavaihe

5 TIEDOTTAMINEN JA VIESTINTÄ

Keskeistä tiedottamisessa on saattaa olemassa oleva tieto ajoissa esimiehen ja työnantajan tietoon. Työnantajalla on vastuu tilanteen korjaamisesta. Tiedottamisen vastuutahot on esitetty kohdassa 2.

Sisäilma-asioissa tiedottamisen päävastuu on tilojen toiminnasta vastaavalla (esim. rehtorit). Tilojen toiminnasta vastaava suunnittelee tiedotuksen päälinjat toimialaa kuunnellen ja informoi ensin henkilökuntaansa sekä sopii käytännön toimista asian hoitamiseksi. Sisäilmatyöryhmä avustaa viestinnän suunnittelussa.

Sisäilma-asioissa kannattaa viestintää suunnitella lisäksi kohderyhmäkohtaisesti. Tiloissa työskentelevät, tilojen käyttäjät, tiloissa satunnaisesti asioivat ja käyttäjien läheiset, kuten lasten huoltajat tai iäkkäiden henkilöiden omaiset, ovat tärkeimpiä tiedon saajia. Lisäksi media on yleensä kiinnostunut aiheesta. Kuntalaiset ja muu yleisö osallistuu yleensä myös asian käsittelyyn.

Sisäilma-asioista leviää helposti huhuja ja arvailuja, mikä saattaa haitata asian ratkaisemista. Arvailujen ja epäilyjen levittämistä ulkopuolisille tahoille on syytä välttää. Esimerkiksi sosiaalisen median tai tekstiviestipalstojen kautta asia voi saada suhteettomat mittasuhteet. Tämä saattaa hankaloittaa tilanteen korjaamista ja luoda vääriä mielikuvia kaupunkiorganisaation toiminnasta. Jokaista työntekijää koskee lojaalisuusvelvoite työnantajaa kohtaan. Tämän vuoksi myös sisäilma-asioita on pyrittävä käsittelemään ensi sijassa työyhteisön piirissä.

Koska asia koskee tai kiinnostaa monia intressiryhmiä, korostuu tiedottamisen asianmukaisuus. Oikealla ja asiallisella tiedottamisella voidaan ylläpitää luottamusta ja uskoa asioiden ratkeamiseen.

SISÄYMPÄRISTÖONGELMAN RATKAISUN PROSESSIKUVAUS

